

Erfovereenkomst: sluit een deal over uw erfenis

nieuws
legal, particulieren,

07 september 2017

Het gemoderniseerde Belgische erfrecht is een feit. Helemaal nieuw is de mogelijkheid tot het sluiten van een erfovereenkomst over een nog niet opengevallen nalatenschap.

De Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake, is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 1 september 2017. Door deze wet wordt het erfrecht fundamenteel onder handen genomen.

De nieuwe regeling steunt voornamelijk op 4 kernthema's:

- onderhoudsvordering voor behoeftige ouders;
- aanpassing van de reserveregeling;
- inkorting en inbreng in waarde (bij schenkingen); en
- erfovereenkomsten.

In deze bijdrage gaan we meer specifiek in op de mogelijkheid om een erfovereenkomst af te sluiten. Onder het "oude" erfrecht was het absoluut verboden om enige overeenkomst te sluiten over nog niet opengevallen nalatenschappen. Onder het nieuwe erfrecht zijn bepaalde afspraken toegelaten, alle anderen zijn en blijven nietig.

Punctuele erfovereenkomst

Door middel van een punctuele erfovereenkomst kan een regeling worden getroffen over specifieke geregelde rechtshandelingen die slechts een bepaald aantal familieleden treffen.

In de punctuele erfovereenkomst kunnen verschillende afwijkende regels en verschillende afwijkende waarderingen tussen de betrokken partijen worden afgesproken. Het gaat onder meer om afspraken inzake een Valckeniersclausule, verzaking aan inkorting voor welbepaalde schenkingen, verzaking aan het vruchtgebruik, ...

Globale erfovereenkomst of familiepact

De globale erfovereenkomst is een andere overeenkomst die expliciet toegelaten wordt door de nieuwe wet.

Zoals de term “globaal” reeds laat vermoeden, zijn het hier de ouders (beiden of ieder afzonderlijk) die samen met alle vermoedelijke erfgenamen in rechte nederdalende lijn (kinderen, kleinkinderen, ...) de overeenkomst opstellen.

Deze overeenkomst omvat onder meer het zoeken van een evenwicht tussen alle erfgenamen, rekening houdende met de reeds eerder gebeurde schenkingen, met de schenkingen die in de overeenkomst zullen gebeuren en, in voorkomend geval, met de persoonlijke situatie van elk van de erfgenamen.

Het is bovendien mogelijk dat de beschikkende ouder in een dergelijke globale erfovereenkomst, een of meerdere kinderen van zijn echtgenoot/wettelijk samenwonende partner (lees: niet gemeenschappelijke kinderen) opneemt. Het nieuwe erfrecht blijft hier in lijn met wat onder het huidige regime ook reeds aanvaard was, met name indien voorzien kunnen niet-gemeenschappelijke kinderen ook erven van hun stiefouder.

Aangezien alle partijen deelnemen in het afsluiten van de globale erfovereenkomst, kan gesteld worden dat door het verlenen van hun toestemming, zij verzaken aan de vordering tot inkorting en aan het verzoek tot inbreng inzake de giften waarop de overeenkomst betrekking heeft. Dit dient ook effectief zo te worden opgenomen in de erfovereenkomst. Hetzelfde geldt ook voor de partner van de beschikkende ouder, die desgevallend tussenkomt in de overeenkomst.

Als er, na het afsluiten van de overeenkomst eventueel nieuwe erfgenamen in rechte nederdalende lijn zouden opduiken, zal dit geen invloed hebben op de geldigheid van de afgesloten erfovereenkomst. Deze blijft dan zonder uitwerking voor de nieuwe erfgenamen.

Belangrijk gegeven bij deze erfovereenkomsten is dat de waardering van de voordelen en de schenkingen, zoals die werd opgenomen in de erfovereenkomst, definitief is. De toegekende verdeling met bijhorende waardering kan achteraf niet meer worden betwist.

Hoe kan je een erfovereenkomst afsluiten?

Elke erfovereenkomst moet door middel van een notariële akte worden afgesloten.

Het is van belang dat elke partij het ontwerp van overeenkomst moet ontvangen. De rol van de notaris staat daarbij centraal. De notaris moet de inhoud van de overeenkomst en de gevolgen daarvan aan alle partijen toelichten. Als het nodig zou blijken, kan de notaris zelfs verzocht worden om een betrokken partij nogmaals apart te zien, om alles nog eens opnieuw te overlopen.

Hoe snel kan je een erfovereenkomst afsluiten?

Gezien het ingrijpend karakter van een erfovereenkomst, mag dit niet iets zijn waarbij men gehaast is en over één nacht ijs gaat. Daarom zijn er een aantal tijds marges ingebouwd, die verplicht moeten worden gerespecteerd. Dit geeft de betrokken partijen de ruimte om te reflecteren en zich, indien nodig, bijkomend te informeren.

Zoals eerder gemeld moet de erfovereenkomst notarieel worden opgesteld. Vooraleer dat het ontwerp van erfovereenkomst kan worden besproken, moet het ontwerp aan alle betrokken partijen worden overgemaakt.

De vergadering waarbij de inhoud van de erfovereenkomst ten gronde wordt besproken, kan pas ten vroegste 15 dagen na ontvangst van het ontwerp plaatsvinden. Bovendien kan de erfovereenkomst niet worden ondertekend dan binnen een periode van 1 maand na de voornoemde vergadering.

Publiciteit

Elke erfovereenkomst moet ingeschreven worden in het Centraal Register van Testamenten.

Proof of the pudding is in the eating

De praktijk zal moeten uitwijzen of het gebruik van een erfovereenkomst effectief aan te raden is. De erfovereenkomst is bedoeld om reeds tijdens het leven een evenwicht te bekomen en conflicten na het overlijden te vermijden. Of dit effectief het geval zal zijn, zal de toekomst uitwijzen.

Inwerkingtreding

De bepalingen inzake de erfovereenkomsten worden van kracht op de eerste dag van de twaalfde maand na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Niks belet dat in afwachting van de inwerkingtreding reeds wordt nagedacht over het uitwerken van een erfovereenkomst. Samen met uw notaris kan aternio u hierbij adviseren en begeleiden.

Eveline Smet *senior manager legal*
e.smet@atern.io

Check atern.io/nieuws voor
meer finance, tax en legal
nieuws.

aternio